

Doelplaatsenmodule: Parkings

1. Opzet

Een doelplaatsenmodule bevat maatregelen tegen zwerfvuil en sluikestorten op een bepaalde doelplaats.

Hierbij wordt steeds vertrokken van een integraal beleid dat stoelt op vijf pijlers:

1. infrastructuur,
2. omgeving,
3. sensibilisering en communicatie,
4. participatie
5. handhaving.

Daarnaast wordt ook de impact van de opgenomen maatregelen beschreven en wordt er verwezen naar goede praktijkvoorbeelden.

Deze module bevat maatregelen, informatie over hun impact en praktijkvoorbeelden voor de doelplaats parkings. Dit zowel voor autosnelwegparkings als voor bedrijfsterreinenparkings.

2. Kenmerken van de doelplaats

Parkings hebben verschillende functies: het zijn plaatsen om te parkeren, te rusten of te eten. Ze liggen zowel langs de straat als aan sportcentra, scholen, winkelcentra, langs de snelweg, en aan verkeersknooppunten. Ze worden gebruikt door een divers publiek: gezinnen, carpoolers, vrachtwagenchauffeurs, ... Voor veel weggebruikers is een parking ook de ideale locatie om hun voertuig op te ruimen. Daarom zijn parkings een mogelijke aantrekkingspool van zwerfvuil en sluikestort.

Met welke kenmerken hou je best mee in rekening om een zwerfvuil- en of sluikestortprobleem op een parking aan te pakken:

- Parkings zijn vaak transitplaatsen. ze kennen een hoge doorstroom van mensen die er slechts kort verblijven.
- Op autostradeparkings verblijven vaak ook truckchauffeurs die voor langere tijd verplicht zijn te rusten of zelfs te overnachten Dit maakt hen tot een doelgroep die hier al sneller hun afval kwijt zal moeten.
- Ze zijn gemakkelijk toegankelijk met de wagen, waardoor het relatief makkelijk is om er sluikestort achter te laten.
- Op parkings is er meestal niet veel sociale controle aanwezig. Dat geldt zeker op parkings die wat afgelegen liggen of verborgen plekjes hebben. Daardoor is de kans op zwerfvuil en sluikestort er relatief groot. Op parkings met een commerciële functie, zoals bijvoorbeeld een tankstation, winkel of kiosk, is er meer sociale controle aanwezig. Op parkings zonder commerciële functie is de anonimiteit groter. Bovendien speelt ook de factor tijd een rol: op bepaalde uren van de dag is er minder passage en is het donker, waardoor de sociale controle verder afneemt.
- Het onderhoud en beheer van een parking kan onder de verantwoordelijkheid van verschillende partijen vallen. In sommige gevallen beheert het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) het terrein. Indien de parking uitgebaat wordt in concessie, dan is het meestal de concessiehouder zelf die instaat voor de netheid van het terrein en het ledigen van de vuilnisbakken.
- Hou rekening dat veel passanten op parkings, en zeker op vrachtwagenparkings, anderstalig zijn ,en dat ze dus geen sorteer- en aanbiedregels in het Nederlands begrijpen. Communicatie is hier dus best op voorzien.

3. De belanghebbenden: wie moet je betrekken?

Betrek alle belanghebbenden bij het project. Hoe beter en hoe vroeger je mensen betreft, hoe groter de kans op een succesvolle aanpak. Wie dat precies zijn, hangt af van de aard van het project.

Voor parkings kan je aan volgende belanghebbenden denken:

- Mooimakers
  - Algemeen: info@mooimakers.be
  - Coördinator Vlaamse partners bij Mooimakers, voor bijvoorbeeld een aanpak van een autonsnelwegparking.
- Agentschap voor Wegen en Verkeer (AWV)
- De uitbaters van een parking (indien het gaat om een parking met concessie)
- De eigenaars of de organiserende groepering (vb. lokaal bestuur zelf, bedrijven, ...)
- De parkinggebruikers (bv. bij bevestigingen)
- Winkeliers (indien het gaat om een parking aan een winkelzone of –gebied)
- Reinigingsdienst (tewerkgesteld vanuit het lokale bestuur of via een externe partner)

4. De vijf pijlers

In deze paragraaf gaan we in op de verschillende mogelijke maatregelen om zwerfvuil en sluikestort op parkings aan te pakken. We delen deze onder in verschillende pijlers.

Een belangrijke overkoepelende maatregel is om te zorgen voor een efficiënte interne coördinatie op het vlak van beleid rond zwerfvuil en sluikestort.

Dit een legende bij onderstaande tabellen:

Budget: € beperkt, €€ middelgroot, €€€ groot

Tijdsinvestering: + beperkt, ++ middelgroot, +++ groot

Deze inschattingen staan in relatie tot de omvang van het totale project.

A. Infrastructuur

Tot de infrastructuur worden niet alleen de vuilbakken (type, locatie, inwerpopening) gerekend. Ook de reiniging van de openbare ruimte, de staat van het straatmeubilair of de verlichting zijn voorbeelden van infrastructuur.

Voor een parking raden we aan om de infrastructuur zoveel als mogelijk af te stemmen op de belangrijkste doelgroep.

Maatregel [infrastructuur]	Doel maatregel	Tijdsinspanning	Budget (€)
Het kan aangewezen zijn om afvalrecipiënten te voorzien, maar het is geen must. Zeker op parkings met minder sociale controle kunnen recipiënten sluikestorters aantrekken. Maak dus de afweging of ze een meerwaarde zijn en niet nog meer afval gaan veroorzaken.	• Sluikstort vermijden		

Plaats “goede” vuilnisbakken (meer info: veeg en vuilnisbakkenplan): Een goede vuilnisbak is proper, aantrekkelijk, opvallend en herkenbaar. Bovendien is de omgeving van een goede vuilnisbak proper, heeft een goede vuilnisbak voldoende capaciteit en lijkt hij op andere vuilnisbakken (uniformiteit). Zorg ervoor dat de vuilbak beschermd is tegen de regen. Plaats bij voorkeur vuilbakken in gerecycleerd materiaal. Hou rekening met de volgende plaatsingscriteria voor: • looplijn: plaats de vuilbakken op de logische looproute van de voetgangers • Zorg dat vuilnisbakken goed bereikbaar zijn en bv. niet “verstopt” tussen geparkeerde auto’s. Plaats vuilnisbakken aan de uitgang van de parking aan de chauffeurskant (bv. bij McDonalds: chauffeur kan zo gemakkelijk afval van meeneemmaaltijd die in de wagen op de parking werd genuttigd bij het wegrijden in de vuilnisbak achterlaten.) • inwerpopening: zorg ervoor dat de opening gericht is naar de looplijn • zichtbaarheid: plaats de vuilnisbakken in het zicht • Voorzie eventueel nudges (bijvoorbeeld voetstappen naar de vuilnisbak) of andere elementen of boodschappen die gedrag sturen. Voor meer info: https://mooimakers.be/kenniswijzer/thema/veeg-en-vuilnisbakkenplan/ideale-vuilnisbak	• Zorgen dat de vuilnisbak en zijn++ omgeving schoon blijven. • Herkenbaarheid; Zoeken en vinden faciliteren; • Parkinggebruikers aansporen tot het gebruik van de vuilnisbak.	€€	

Voorzie peukenrecipiënten in de zones waar de parkinggebruikers hun sigaret doven (bv. naast picknicktafels). Zorg ervoor dat de recipiënten zichtbaar zijn en op minder dan 5m staan van de plek waar gerookt wordt. Een peukenrecipiënt kan in de vuilnisbak ingebouwd worden (met doofplaat) of los van de vuilbak worden opgesteld.	Zorgen dat zwerfvuil in een daarvoor bestemd recipiënt terecht komt.	+	€
Maak een vuilnisbakkenplan op. Dit bevat onder andere: - Een inventaris van de vuilnisbakken - Een overzicht van de (frequentie van) ledigingen Alle info over de opmaak van een vuilnisbakkenplan vind je hier.	Analyse, evaluatie en bijsturing beleid	+++	€€
Op grote afgelegen parkings (zoals carpoolparkings) plaats je best geen vuilnisbakken. Communiceer dat ook zo aan de ingang van de parking.	Sluikstort vermijden	+	€
Overweeg het plaatsen van tijdelijke vuilnisbakken tijdens drukere periodes.	Tijdelijk bijkomende capaciteit creëren om te voldoen aan grotere hoeveelheid afval	++	€
- Zorg voor voldoende ophaalbeurten voor de diverse afvalfracties. - Reinig vervuilde recipiënten - Vervang kapotte recipiënten zo snel mogelijk.		++	€
Op autosnelwegparkings kan het nuttig zijn om (grote) rolcontainers (bv. Kliko's) te vervangen door vuilnisbakken met ondergrondse capaciteit (bv. Moloks) met een opening tussen 15 à 20 cm (niet kleiner, niet groter).	- Capaciteit verhogen - Sluikstorten in vuilnisbak tegengaan	+	€€

Herbekijk de inrichting van de parking bij heraanleg. Betrek hierbij tijdig de technische diensten en andere verantwoordelijken.	• Infrastructuur afstemmen op belangrijkste doelgroep	+++	€€€
Leg verhardingen zo aan dat ze gemakkelijk te onderhouden zijn, ook met veegmachines. Denk hierbij aan trottoirranden waartegen het vuil bijeen gebracht kan worden en machinaal kan opgeveegd worden. Voorkom te scherpe hoeken waardoor bepaalde plaatsen door de veegmachine niet bereikbaar zijn of andere plekken waar een veegmachine niet bij kan.	• Onderhoud vereenvoudigen en kosten drukken	+	€€€
Voor verharde ondergronden kan machinaal vegen worden overwogen (eventueel in combinatie met manueel vegen). De volgende machines staan ter beschikking: • Straatstofzuigers – deze zijn zeer geschikt voor het opruimen van peuken op verharde ondergrond. • Kleine veegmachines • Grote veegmachines	• Reinigen	+	€€€

Voor bepaalde ondergronden is manueel vegen aangewezen. In bermen en plantvakken kan je een grijpstok, prikker of blazer gebruiken. Op onverharde, maar weinig begroeide ondergrond is een hark aangeraden. Eventueel kunnen de manuele vegers het vuil op de route van de veegmachine leggen, die later langs komt.	• Reinigen zo efficiënt mogelijk organiseren	+++	€
Vervang periodiek reinigen (veegplan met vaste frequentie) door beeldgericht reinigen (veegplan gericht op bepaalde doelstellingen die zijn vastgelegd in beelden of scores). Merk op dat er dan wel toezicht en controle aanwezig moet zijn op het terrein.	• Reinigen • Middelen gericht inzetten • Rechtstreeks inspelen op de situatie op het terrein • Rekening houden met perceptie	+++	€€
Selectief inzamelen buitenshuis (zie brochure Fost Plus) Tips: • Zet de vuilnisbakken voor de verschillende fracties bij elkaar • Gebruik duidelijke pictogrammen en de kleurcodes van Fost Plus (PMD = blauw, Papier/karton = geel) • Gebruik eventueel inwerpopeningen in een bepaalde vorm om de gebruikers te sturen	• Het opnieuw in kringloop brengen van waardevolle grondstoffen; bij niet-selectieve inzameling wordt alles beschouwd als restafval	++	€€

Bijplaatsingen meteen opruimen - Zorg voor een goed werkend meldsysteem	• De omgeving proper houden • Vermijden dat het lijkt dat bijplaatsen toegestaan is	++	€€
Plaats geen blikvangers of op de parking	• De blikvangers missen hun effect: het afval wordt er vaak naast gegooid en zijn vaak een aantrekkingspool voor sluikestort.		
Organiseer (één of meerdere keren per jaar) een grote opruimactie. Doe dat bijvoorbeeld in samenwerking met een bedrijf, omwonenden, uitbaters van een snelwegparking, ... Focus bij het opruimen zeker ook op stukken die moeilijk machinaal te reinigen zijn (bijvoorbeeld tussen de beplanting).	• Reinigen • Sensibilisering • Betrokkenheid verhogen	+	€
Indien je voorziet in sanitair, zorg dan voor een goed en grondig onderhoud.	• De omgeving proper houden	++	€€

B. Omgeving

Maatregel [omgeving]	Doel maatregel	Tijdsinspanning	Budget (€)
Vergroot de aanwezigheid van positieve omgevingsinvloeden, en verklein de aanwezigheid van negatieve omgevingsinvloeden (zoals graffiti of sluikestort). Hoe?	Een mooie omgeving doet de waardering voor de omgeving toenemen en remt het ontstaan van zwerfvuil af (en sluikestort). We verwijzen naar de <i>Broken Windows</i> -theorie: Zichtbare verloedering leidt tot	++	€€

Maatregel [omgeving]	Doel maatregel	Tijdsinspanning	Budget (€)
- Door plaatsing van bloemen- en plantenbakken. Verzorgde bloembakken kunnen er voor zorgen dat de parking net en aantrekkelijk oogt voor een gebruiker. Dat gaat er voor zorgen dat mensen minder geneigd zijn om zelf afval achter te laten. - Kunstprojecten op de parking. Zorg hierbij voor voldoende communicatieve ondersteuning. - Verfraai de parking met grote foto's of beschilderingen (bijvoorbeeld op containers of muren).	een toename van normoverschrijdend gedrag. Vervuiling en verloedering trekken (meer) vervuiling en verloedering aan."		
Vermijd groenbeplanting waarin zwerfvuil makkelijk blijft hangen. Hagen en lage heesters zijn echte zwerfvuilvermijders en worden beter vermeden. Vermijd om die reden zeker heesters met doorns.	Onderhoud vereenvoudigen en kosten drukken	+	€
Streef naar het geven van een "eigen karakter" of een "eigen verhaal" aan de parking volgens de slagzin: "Meer identiteit, minder anonimiteit." Verwelkom de bezoekers op de parking en spreek ze ook aan: vraag hun hulp om het net te houden.		+	€
Maatregelen m.b.t. graffiti - Verwijder graffiti systematisch door schoonmaken of overschilderen (met coating). - Laat graffiti kunstenaars veel geplaagde plaatsen van kunstige graffiti voorzien. Eventueel kunnen	Onder de kunstenaars bestaat een ongeschreven code om elkaars werk te respecteren.	+	€

Maatregel [omgeving]	Doel maatregel	Tijdsinspanning	Budget (€)
deze na een bepaalde tijd worden overschilderd in het wit, zodat er opnieuw begonnen kan worden.			
Verminder het omgevingslawaai of laat het verdwijnen onder een rustgevend geluid (bijvoorbeeld stromend water in een fontein). Dit kan met name door geluidswerende wanden of beplanting tussen de snelweg en de parking.	Een mooie en rustige omgeving doet de waardering voor de omgeving toenemen en remt het ontstaan van zwerfvuil af (en sluikestort).	+	€
Markeer duidelijk de parkeerplaatsen, rustzones en afvalzone. Scheid de verschillende doelgroepen: voorzie aparte parkeerplaatsen voor personenwagens, vrachtwagens, rolstoelgebruikers en fietsen. Leidt vrachtwagens eventueel af naar een parking in de buurt met aangepaste infrastructuur, zodat ze hun afval op gepaste manier kwijt kunnen (vb. grote ondergrondse containers, ...).	Inrichting parking afstemmen op de verschillende doelgroepen en voorzien in verschillende functies.	++	€€
Zorg voor aangepaste verlichting.	- Het veiligheidsgevoel verhogen - Sociale controle installeren	+	€
Zorg ervoor dat straatmeubilair, picknickbanken, signalisatieborden, etc, in goede staat zijn. Herstel beschadigingen zo snel mogelijk.	Een mooie omgeving doet de waardering voor de omgeving toenemen en remt het ontstaan van zwerfvuil af (en sluikestort).	+	€
Onderhoud de groenvoorziening door regelmatige maai- en snoeibeurten.	Een mooie omgeving doet de waardering voor de omgeving toenemen en remt het ontstaan van zwerfvuil af (en sluikestort).	+	€

C. Communicatie

Maatregel [communicatie]	Doel maatregel	Tijdsinspanning	Budget (€)
Richt de communicatie op doelplaatsen en niet op doelgroepen. Doelgroepencommunicatie is wel nuttig in de volgende gevallen: 1. bij beperkte taalkennis van de doelgroep; 2. bij een te uitgestrekte doelpaats; als de doelgroep zich afzet tegen de algemene communicatie. Hou zeker ook rekening met de taalwetgeving.	Zorgen dat de boodschap begrepen wordt en effectief is.	+	€
Informeer over genomen acties en het beleid. Communiqueer hierbij op de juiste locatie: op de parking zelf, zoals bijvoorbeeld op of in de omgeving van vuilnisbakken.	Herinneren aan de algemene norm op het moment en op de plek waar zwerfvuil ontstaat; voornamelijk gericht op mensen die sporadisch van deze norm afwijken. Hierdoor wordt de kans vergroot dat de norm ook gerespecteerd wordt.	+	€
Strategie van de descriptieve norm: inspelen op het normgedrag van de parkinggebruikers door bij de vuilnisbakken de boodschap aan te brengen. Bijvoorbeeld: "Help ook mee het hier schoon te houden: vrijwel alle gebruikers van deze parking zetten geen afval naast de container.	• Maatschappelijk draagvlak vergroten door de norm duidelijk te stellen, en zo ○ Bijplaatsen naast vuilnisbakken te verminderen	+	€

Maatregel [communicatie]	Doel maatregel	Tijdsinspanning	Budget (€)
of “zwerfvuil hoort in de vuilnisbak”.	○ Achterlaten van zwerfvuil tegen te gaan		
Communiqueer op de doelplaatsen zelf en op het moment dat het afval ontstaat of op het moment dat mensen zich van het afval willen ontdoen. Dat rendeert het meest. Communiqueer dus bijvoorbeeld op bermborden, op vuilnisbakken of aan de picknicktafels. Een voorbeeld van een affiche die je kan bestellen via Mooimakers: https://mooimakers.be/product/84.	Kans op gedragscorrectie maximaliseren.	++	€
Maak gebruik van nudging. Daarbij ga je op onbewuste manier het gedrag van mensen beïnvloeden. (gedragsbeïnvloeding). Bijvoorbeeld: • Gebruik van voetstappen om mensen in de richting van de vuilnisbak te leiden. • Citroengeur gebruiken om de indruk te geven dat de parking net en fris is.	• Een groot deel van gedrag is onbewust. Hierop inspelen op een onbewust niveau is efficiënter dan communicatie op een bewust niveau. • Zorgen dat mensen de symbolen automatisch begrijpen en volgen.	++	€
Communiqueer steeds op positieve manier Toon mensen dus bij voorkeur hoe het wel moet, en niet hoe het niet moet. Bijvoorbeeld: toon je een berg zwerfvuil, dan stimuleer je de mensen eerder tot het achterlaten van zwerfvuil dan dat je ze ontmoedigt. Uit gedragsonderzoek blijkt dat negatieve communicatie een averechts effect kan hebben.	• Achterlaten van zwerfvuil en sluikestort tegengaan.	++	€€

Maatregel [communicatie]	Doel maatregel	Tijdsinspanning	Budget (€)
Opgelet! Communicatie moet herhaald worden en werkt alleen in combinatie met andere factoren.			
Gebruik in de communicatie een sympathieke mascotte of vraag aan een bekend persoon (influencer) om deel te nemen.	Sympathie opwekken en hierdoor mensen motiveren tot het gewenste gedrag	+	€
Deel auto-afvalzakjes uit aan de parkingsbezoekers.. Deze zakjes kan je bestellen via Mooimakers: https://mooimakers.be/product/70 .	Achterlaten van zwerfvuil tegengaan	++	€

D. Participatie

Maatregel [participatie]	Doel maatregel	Tijdsinspanning	Budget (€)
Betrek alle belanghebbenden voor de netheid van een parking. Maak aan de parkinggebruikers duidelijk dat iedereen betrokken partij is als het gaat over het schoon houden van de parking. Gebruik hiervoor best communicatie op de parking zelf.	- Betrokkenheid creëren - Mentaal (mede)eigenaarschap van de publieke ruimte/de parking stimuleren	++	€
Richt een meldpunt in waar parkinggebruikers zwerfvuil en sluikestort kunnen melden. Communiceer ook over dit meldpunt.	Betrokkenheid creëren	+	€
Laat parkinggebruikers een charter tegen zwerfvuil ondertekenen. De ondertekening kan eventueel digitaal gebeuren.	- Betrokkenheid creëren - Mentaal (mede)eigenaarschap van de publieke ruimte/de parking stimuleren	+	
Organiseer met de omliggende bedrijven/handelaars een gezamenlijke opruimactie of maak afspraken over beurtelingse opruimacties door het personeel.	- Betrokkenheid creëren - Mentaal (mede)eigenaarschap van de publieke ruimte/de parking stimuleren	+	

E. Handhaving

Handhaving is het doen naleven van bepaalde regels. Regels zijn in elke samenleving belangrijk en mogen geen dode letter blijven. Handhaving is daarom het sluitstuk van elk soort beleid, ook het zwerfvuilbeleid.

Dit zijn de vier doelstellingen van handhaving.

1. Preventief en ontradend: om te vermijden dat regels met de voeten getreden worden.
2. Bepaalde overtredingen een halt toe roepen en de oorspronkelijke toestand herstellen.
3. De schade vergoeden.
4. De overtreder straffen omdat die de regels met de voeten heeft getreden.

Vormen van handhaving

Algemeen is zwerfvuil een moeilijk gegeven in het kader van handhaving. Op heterdaad betrappen is nog veel moeilijker dan bij de andere vormen van afval gerelateerde overlast. Bij sluikstorten van gemengd afval is identificatie mogelijk indien adresgegevens in het sluikstort gevonden worden. Heel wat sluikstorters zijn zich hiervan bewust en laten geen adresgegevens achter in het afval. In dat geval is identificatie enkel mogelijk bij een betrapting op heterdaad of door de inzet van camera's.

Camera-inzet is intensief en ook hier is de pakkans/identificatie niet altijd zoals gehoopt. Daarom blijft het belangrijk voldoende in te zetten op de andere pijlers en handhaving te zien als het sluitstuk. Een aangepaste infrastructuur, goede communicatie, nette omgeving en het betrekken van de juiste partners zijn dikwijls effectiever dan inzetten op handhaving. Indien dat niet werkt, is handhaving de laatste stok achter de deur om het sluikstorten een halt toe te roepen.

De uiteindelijke doelstelling is minder zwerfvuil en sluikstort. Zet daarom naast het handhaven zelf, ook in op het verhogen van de perceptie van de handhavingsdruk. Dit kan door hier regelmatig en via verschillende kanalen over te communiceren.

Meer info over handhaving is te vinden in het [draaiboek handhaving](#) van Mooimakers.

Maatregel [handhaving]	Doel maatregel	Tijdsinspanning	Budget
Zorg er voor dat de wetgeving met betrekking tot parkeren duidelijk is voor alle betrokkenen. We verwijzen naar bijlage 1 in dit document voor extra informatie hierover.	Zorgen dat er kan gehandhaafd worden op de heersende wetgeving. Op die manier kan vermeden worden dat geparkeerd wordt op plekken waar dat verboden is, en waar er bijvoorbeeld geen infrastructuur aanwezig is om afval op reglementaire manier achter te laten.	++	
Spreek mensen die ongewenst gedrag vertonen rechtstreeks aan. Zie hiervoor de tips op onze website Maar spreek mensen evengoed aan op positief gedrag.	Sociale controle: mensen het gevoel geven dat de (andere) gebruikers van de parking willen dat deze netjes blijft.	++	€
Strategie van handhaven en straffen: dreigen met boetes en zichtbaar toezicht houden. Kondig de maatregel bijvoorbeeld aan in de omgeving van een vuilnisbak door middel van een bord met daarop de tekst: "Laat geen afval achter naast de vuilnisbak: dat kan u geld kosten. Er zijn al X gebruikers beboet." Opgelet! "Baat het niet dan schaadt het wel": bij communiceren over boetes is het belangrijk dat de infrastructuur en omgeving in orde is. Onderzoek toonde aan dat dergelijke communicatie in een vuile omgeving extra zwerfvuil uitlokt dan wanneer deze communicatie niet aanwezig is.	• Zwerfvuil en sluikestort verminderen. • Perceptie van handhavingsdruk verhogen	++	€
In principe mogelijkheden om te handhaven via retributie, GAS en het Materialendecreet. In de praktijk kan AWV alleen handhaven op basis van het Materialendecreet.			

Bekijk of het plaatsen van camera's zinvol is. Noteer dat dit voornamelijk voor sluikestorten zinvol is en minder voor zwerfvuil. Opteer voor verplaatsbare camera's zodat je de camera kan laten roteren over de probleemlocaties. Zowel zichtbare als verborgen camera's zijn effectief om sluikestort te verminderen. Overweeg ook de inzet van dummy-camera's in rotatie met de echte camera. Communiqueer ook steeds uitgebreid en via verschillende kanalen over het gebruik van camera's op het grondgebied. Er enkel al over communiceren, heeft ook een afschrikkend effect. Opgelet: dit is juridisch geen eenvoudige kwestie. Heimelijk filmen is verboden, kondig daarom steeds op de parking zelf aan dat er camerabewaking is. We verwijzen naar deze pagina voor informatie over de inzet van camera's: https://mooimakers.be/kenniswijzer/thema/handhaving/cameras.	• Afschrikking van potentiële daders • Identificatie van de dader	+++	€€€
Het verhogen van sociale controle op de parking, onder andere door: • Verlichting • Aanbrengen van 'ogen' • Vermijden van anonieme plekken zonder toezicht • Eventueel cameratoezicht • Eigenaarschap van de parking kenbaar te maken (bv. contactpersoon vermelden bij parkings zonder concessie), zichtbare controles, ... • Las vaste controlerondes in • Doelplaatscommunicatie	Sociale controle: mensen het gevoel geven dat de (andere) gebruikers van de parking willen dat deze netjes blijft, en dat er dus meegekeken wordt.	+	€€

5. Inventaris hotspots

Het is ook belangrijk om de specifieke problematiek op een doelplaats goed in kaart te brengen. Je kan hiervoor gebruik maken van [de checklist van Mooimakers](#) waarin je een aantal gegevens van de doelplaats verzamelt, zoals het typelocatie, wie de beheerder is, hoeveel er wordt gereinigd, wat de voornaamste problematiek is, of de basisvoorzieningen in orde zijn, ... Aan de hand van deze info kunnen gerichte maatregelen uitgewerkt worden. Indien uit de inventaris blijkt dat er bv. veel onkruid aanwezig is, of andere basisvoorzieningen niet in orde zijn, is het aangewezen dit eerst in orde te brengen vooraleer andere maatregelen uit te werken.

6. Monitoring van afvalverzamelpunten

Voor monitoring verwijzen we graag naar onze ondersteunende documenten.

Via deze documenten vind je allerhande nuttige informatie over hoe je aan de slag kan met monitoring bij de aanpak van een doelplaats:

- [Basishandleiding monitoring zwerfvuil en sluikstort](#)
- [Handleiding monitoring - kwantitatieve telling](#)
- [Handleiding monitoring - beeldmeetlatten](#)

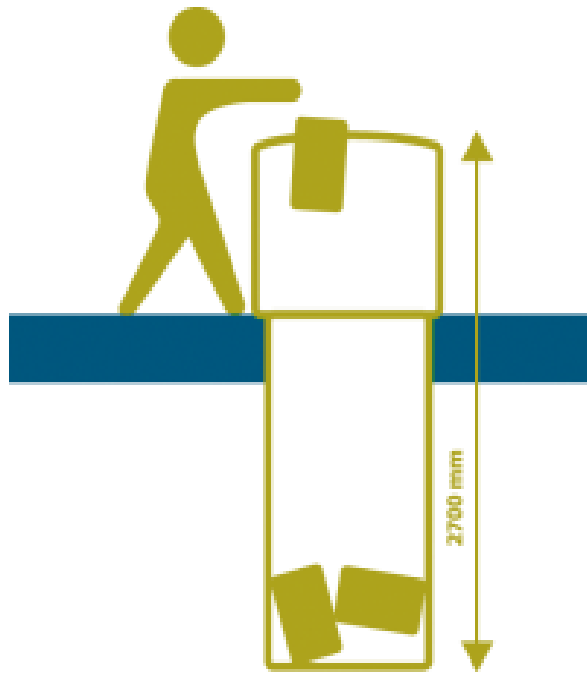
7. Beeldmateriaal – toolbox parkings

Contacteer Mooimakers voor het gebruik van de Keep it Clean-toolbox. Voor wijziging aan de tekeningen van de 'Keep It Clean'- campagne is steeds toestemming van de eigenaars nodig.

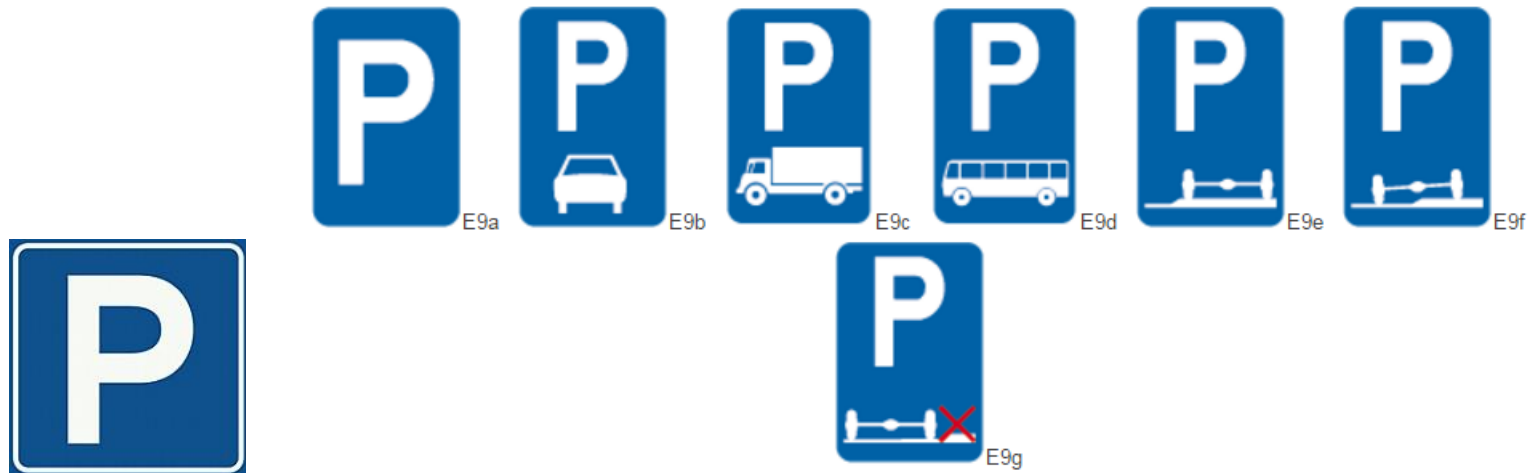
**KEEP IT
CLEAN**
THANK YOU

8. Bijlage 1: Wetgeving parkeren

Bron: www.wegcode.be

1. Algemene regels

Met uitzondering van straten met eenrichtingsverkeer moet het voertuig altijd rechts van de rijrichting staan. Het voertuig mag niet op de berm, noch op het trottoir staan, tenzij er een bord staat dat dit tegenspreekt. Er moet altijd een begaanbare strook vrij blijven van minstens 1,5 meter voor voetgangers.

a. Binnen de bebouwde kom

< 7.5 ton:

Voor deze voertuigen gelden dezelfde regels als voor personenwagens, en mogen dus onbeperkt blijven staan zolang deze rijwaardig is.

> 7.5 ton:

Deze voertuigen mogen niet langer dan 8 u blijven staan, behalve waar een verkeersbord E9a, E9c of E9d staat. In dat geval mag het voertuig onbeperkt blijven staan.

Aangezien de dagelijkse rusttijd voor een vrachtwagen 9 uur bedraagt, die niet mag onderbroken worden, betekent dit dat men een vrachtwagen in principe niet binnen de bebouwde kom kan parkeren.

b. Buiten de bebouwde kom

Aanhangwagen of voertuig dat niet meer kan rijden mag maximum 24u blijven staan.
Alle andere voertuigen mogen onbeperkt blijven staan.

2. Regels inzake langdurig parkeren

Regels inzake langdurig parkeren

Opgepast, gemeentes kunnen hier uitzonderingen op maken (bvb Brugge & Gent). Aangezien het ons te ver zou leiden om de specifieke regels van elke stad of gemeente op te somen houden we het hier bij de nationale wetgeving.

Algemene regels

Met uitzondering van éénrichtings straten moet het voertuig altijd rechts van de rijrichting staan.

Het voertuig mag niet op de berm, noch op het trottoir staan, tenzij als er een bord staat dat dit tegenspreekt.

Er moet altijd een begaanbare strook vrijblijven van minstens 1,5 meter voor voetgangers.

Binnen de bebouwde kom

< 7.5 ton

Voor deze voertuigen gelden dezelfde regels als voor personenwagens, en mogen dus onbeperkt blijven staan zolang deze rijvaardig is.

> 7.5 ton

Deze voertuigen mogen niet langer dan 8 u blijven staan, behalve waar verkeersbord E9a, E9c of E9d staat. In dat geval mag het voertuig onbeperkt blijven staan.

Aangezien de dagelijkse rusttijd voor een vrachtwagen in principe 9uur bedraagt, die niet mag onderbroken worden, betekent dit dat men een vrachtwagen in principe niet binnen de bebouwde kom kan parkeren.

Buiten de bebouwde kom

Aanhangwagen of voertuig dat niet meer kan rijden mag maximum 24u blijven staan.

Alle andere voertuigen mogen onbeperkt blijven staan.

Opgepast ! Dit zijn algemene regels, gemeenten kunnen hier in hun verkeersreglement uitzonderingen op maken, en de algemene regels doen ook geen afbreuk aan verkeersborden ter plaatse.

Bron : <http://www.wegcode.be>